

Nr 59.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1928 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av vissa av Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln gjorda framställningar.

(1:a avd.)

Remontering. 1:o) I den till riksdagen den 4 januari 1928 avlätna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 33 av det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden nämnda dag) föreslagit riksdagen att öka ordinarie reservationsanslaget till remontering, nu 237,500 kronor, med 237,500 kronor till 475,000 kronor.

Beträffande utredningen rörande detta anslag får utskottet hänvisa till sid. 79—84 av åberopade statsrådsprotokollet.

Förevarande anslag är i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppfört med ett belopp av 237,500 kronor. Medelsbehovet för remontering under nämnda budgetår beräknades emellertid till 440,000 kronor, av vilket belopp 190,000 kronor ansågs kunna täckas av förefintliga reservationer å remonteringsanslaget. Antalet remonter, som avsågos att inköpas med anlåtande av de till disposition stående medlen under budgetåret 1927—1928, utgjorde 400 och medelpriset för remont beräknades till 1,100 kronor.

För budgetåret 1928—1929 har medelsbehovet under remonteringsanslaget beräknats uppgå till 504,000 kronor, av vilken summa emellertid 29,000 kronor ansetts kunna utgå av förefintliga besparingar.

Till grund för anslagsberäkningen ligger följande sammanställning av utgifter och inkomster under anslaget:

Utgifter.

Inköp av remonter.

410 remonter à 1,100 kronor	kronor 451,000:—
<i>Transport-, rese- och diverse kostnader.</i>	
410 remonter à 187 kronor 50 öre	» 76,875:—
<i>Omkostnader vid depåerna</i>	» 15,600:—
<i>Å depå störtade remonter.</i>	
10 remonter à 1,287 kronor 50 öre.....	» 12,875:—
	Summa kronor 556,350:—

Inkomster.*Ersättning för utrangerade stamhästar.*

Ett beräknat belopp av kronor	36,000: —	
<i>Ersättning för till tjänstehästar uttagna stamhästar.</i>		
10 under tiden 1 juli 1928—30 juni 1929 uttagna hästar à 1,600 kronor	16,000: —	kronor 52,000: —
	<hr/>	
	Återstod kronor 504,350: —	

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen framlagda beräkningen av remonteringsanslaget för budgetåret 1928—1929.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till re-
montering, nu 237,500 kronor, med 237,500 kronor till 475,000
kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55) att
dels minska ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och
skjutbanor, nu 2,650,000 kronor, med 930,000 kronor till 1,720,000 kronor;
dels ock medgiva, att av i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den
4 januari 1928 omförmälda, för olika byggnadsföretag reserverade medel ett
belopp av 883,000 kronor må tagas i anspråk för täckande av medelsbehov
under samma anslag.

*Byggnader,
övningsfält
och skjut-
banor.*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsråds-
protokollet sid. 138—144.

Vid avgivandet av förslag rörande lantförsvarets medelsbehov för budget-
året 1927—1928 uppskattade arméförvaltningen medelsbehovet under ordi-
narie byggnadsanslaget — fränsett anslagstiteln för arrende-, jordskylds- och
tomtöresmedlen samt Järvafältets arrendemedel — till 3,246,400 kronor.
Efter avdrag från denna summa av den till 93,662 kronor beräknade behäll-
ningen å nyssnämnda anslagstitel upptogs anslagsbehovet av arméförvalt-
ningen till, i avrundat tal, 3,152,800 kronor.

I statsverkspropositionen till 1927 års riksdag (fjärde huvudtiteln, sid. 155)
uttalade departementschefen, att arméförvaltningen vid sin anslagsberäkning
icke tagit någon hänsyn till de beslutade truppförbandsindragningarna, vilka
skulle äga rum under budgetåret 1927—1928. Då emellertid arméns bygg-
nadsanslag givetvis borde allenast i minsta möjliga utsträckning tagas i
anspråk för bestridande av kostnader för reparations- och underhållsarbeten
å sådana etablissemang, som icke vidare komme att vara för något lant-
försvarets ändamål erforderliga, syntes anslaget redan för budgetåret 1927—
1928 kunna reduceras avsevärt under det av arméförvaltningen föreslagna

beloppet. Enligt de vid 1925 års försvarsutskotts utlåtande nr 1 fogade kostnadsberäkningarna hade medelsbehovet under ordinarie byggnadsanslaget — fränsett anslagstiteln för arrende-, jordskylds- och tomtöresmedlen m. m. — efter genomförd omorganisation av lantförsvaret uppskattats till 2,560,000 kronor. I jämförelse med motsvarande belopp i den av arméförvaltningen framlagda anslagsberäkningen, 3,246,400 kronor, skulle sålunda anslaget efter omorganisationens genomförande kunna nedbringas med 686,400 kronor. Vad anginge budgetåret 1927—1928, syntes det departementschefen, att den av arméförvaltningen äskade anslagssumman, 3,152,800 kronor, kunde minskas med omkring 450,000 kronor till, i avrundat tal, 2,700,000 kronor.

Departementschefen erinrade härefter, att i försvarsutskottets utlåtande såsom en förutsättning för den beräknade minskningen av byggnadsanslaget angivits, att vissa mera genomgripande reparationsarbeten å en del äldre kaserner komme till utförande, vilka arbeten beräknades draga en kostnad av 500,000 kronor, samt att för bestridande av denna kostnad något särskilt anslag ej behövde äskas av riksdagen, utan att härför borde tagas i anspråk vissa av riksdagen redan anvisade medel för åtskilliga byggnadsföretag, som ännu icke kommit till utförande, och av vilka flertalet till följd av den föreslagna omorganisationen av försvarsväsendet bleve obehövliga.

I enlighet med departementschefens i ämnet gjorda hemställan föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att dels upptaga ordinarie byggnadsanslaget för budgetåret 1927—1928 med 2,700,000 kronor, dels ock medgiva, att av omförmälda reserverade medel högst 500,000 kronor finge tagas i anspråk för utförande av vissa reparationsarbeten å armén tillhörande kasernetablissemang.

Riksdagen, som ansåg, att den till 93,662 kronor beräknade behållna inkomsten å anslagstiteln för arrende-, jordskylds- och tomtöresmedlen m. m. kunde höjas med 50,000 kronor till 143,662 kronor, nedsatte i följd härav det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet med 50,000 kronor till 2,650,000 kronor. Kungl. Maj:ts förslag, att för reparationsarbeten å armén tillhörande kasernetablissemang måtte få disponeras högst 500,000 kronor av vissa reserverade medel, blev av riksdagen bifallet.

I fråga om medelsbehovet för budgetåret 1928—1929 har departementschefen nu anfört följande.

»Enligt från arméförvaltningens fortifikationsdepartement infordrad utredning hava inkomster och utgifter å anslagstiteln för arrende-, jordskylds- och tomtöresmedlen samt Järvafältets arrendemedel beräknats sålunda:

Förband m. m.	Beräknade inkomster	Beräknade utgifter
	Kronor	Kronor
Första arméfördelningen.....	147,609	96,642
Andra »	49,429	42,550
Tredje »	83,576	83,424
Fjärde »	219,396	147,323
Femte »	51,861	35,560
Sjätte »	56,189	50,934
Gotland.....	21,369	24,124
Boden	44,797	45,100
Karlsborg	26,737	21,462
Ammunitionsfabriken å Marieberg	3,595	1,395
Carl Gustafs stads gevärsfaktori.....	700	380
Åkers krutbruk	1,050	1,050
Johanneshof och Kvarnängen	9,500	1,620
		551,564
Att disponeras av fortifikationsdepartementet för oförutsedda utgifter.....	--	75,000
Summa kronor	715,808	626,564

Beräknade inkomster ..... kronor 715,808:—
 » utgifter ..... » 626,564:—
 Beräknad behållning..... kronor 89,244:—

Den av arméförvaltningen verkställda beräkningen av inkomster och utgifter under anslagstiteln för arrende-, jordskylds- och tomtöresmedlen samt Järvafältets arrendemedel utvisar en behållning å denna titel av i runt tal 89,200 kronor. Såsom av ovanstående sammanställning framgår, har därvid ett belopp av 75,000 kronor avsetts till disposition av fortifikationsdepartementet för oförutsedda utgifter. Enligt min mening torde man dock för oförutsedda utgifter kunna räkna med en lägre summa, och anser jag det vara tillfyllest att för detta ändamål avse ett belopp av 50,000 kronor. I följd härav torde den beräknade behållningen å anslagstiteln böra ökas med 25,000 kronor och alltså upptagas till 114,200 kronor.

Vidkommande anslagsberäkningen i övrigt har jag icke funnit anledning till annan erinran än i fråga om uppskattningen av de årliga underhållskostnaderna för de byggnadsföretag, som tillkommit efter beslutet om ny härordning. Då ifrågakommande underhållskostnader synas böra beräknas med tillämpning av hittills gällande, i det föregående angivna grunder för dylik uppskattning, torde det av arméförvaltningen för ändamålet beräknade beloppet, (46,900 + 7,000 =) 53,900 kronor, kunna nedsättas till i runt tal 27,000 kronor. Medelsbehovet under ordinarie byggnadsanslaget för nästkommande budgetår skulle sålunda efter avdrag av den till 114,200 kronor uppskattade behållningen å anslagstiteln för arrende-, jordskylds- och tomtöresmedlen m. m. komma att utgöra (2,500,000 + 190,000 + 27,000 — 114,200 =) i avrundat tal 2,603,000 kronor.

Vid antagandet av 1925 års härordning förutsattes, att i samband med genomförandet av den nya arméorganisationen en del byggnadsarbeten skulle komma till utförande samt att kostnaderna härför skulle bestridas av vissa av riksdagen för olika byggnadsföretag vid armén anvisade, ännu icke disponerade medel. Sedan arméförvaltningens fortifikationsdepartement inkommit med utredning angående de för truppförbandsförläggningarnas ordnande i enlighet med härordningsbeslutet erforderliga byggnadsarbeten m. m., framlade Kungl. Maj:t i proposition (nr 231) till 1927 års riksdag förslag om att av förut omfördälda, för olika byggnadsföretag anvisade medel ett belopp av 2,396,507 kronor 31 öre måtte få tagas i anspråk för utförande av vissa utav fortifikationsdepartementet föreslagna byggnadsarbeten m. m. Såsom inhämtas av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet, uttalade jag vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t, bland annat, att då de beslutade ändringarna i fråga om truppförbandens förläggning skulle genomföras redan under budgetåret 1927—1928, det vore nödvändigt, att ärendet underställdes 1927 års riksdag. Med hänsyn till den begränsade tid, som stått till buds för verkställande av ifrågavarande undersökningar och kostnadsberäkningar, hade dessa icke kunnat utföras med den detaljerade noggrannhet, som varit önskvärd, och hölle jag icke för osannolikt, att vissa förenklingar i den av fortifikationsdepartementet framlagda planen kunde i en del fall vidtagas och härigenom besparingar i de beräknade utgifterna åstadkommas. Givetvis borde en ingående granskning av de olika utav fortifikationsdepartementet uppgjorda förslagen framdeles äga rum, innan beslut fattades om byggnadsarbetenas igångsättande.

Med anledning av Kungl. Maj:ts nyssnämnda framställning anförde riksdagen i skrivelse den 21 maj 1927 (nr 212), att även riksdagen funnit, att åtskilliga förenklingar och inskränkningar borde ske i den av fortifikationsdepartementet uppgjorda byggnadsplanen. Att för det dåvarande verkställa en ingående prövning härutinnan ansåge riksdagen dock icke möjligt. Riksdagen hade likväl, då vissa av de i byggnadsplanen ingående förslagen måste inom en snar framtid under alla förhållanden komma till utförande, beslutat bemyndiga Kungl. Maj:t att för byggnadsarbeten av sistnämnda art disponera erforderligt belopp av de till förfogande stående reserverade medlen. Vad åter anginge sådana arbeten, vilkas utförande icke kunde ovillkorligen anses vara av sådan brådskande art, syntes det riksdagen nödvändigt, att närmare utredning rörande såväl behovet som omfattningen av arbetena verkställdes, varefter förslag härutinnan borde föreläggas 1928 års riksdag.

Jämlikt riksdagens bemyndigande har ett sammanlagt belopp av omkring 613,000 kronor disponerats för vissa av här ifrågavarande byggnadsarbeten. Vad beträffar de övriga arbeten, som upptagits i förenämnda, av fortifikationsdepartementet framlagda byggnadsplan, har vid en närmare undersökning framgått, dels att åtskilliga av dessa arbeten icke kunna hänföras till sådana ombyggnader eller förändringar, som äro föranledda av beslutet om ny härordning, och alltså icke synas vara av beskaffenhet att böra bekostas av omfördälda reserverade medel, dels ock att i avseende å de arbeten, vilka sam-

manhånga med den nya härordningens genomförande, icke oväsentliga begränsningar kunna vidtagas i fortifikationsdepartementets förslag. Det är min avsikt att, sedan pågående utredning i sistberörda hänseende slutförts, föreslå avlåtande till riksdagen av framställning om disponerande för vissa byggnadsarbeten m. m. av en del utav de reserverade medlen. För sådant ändamål beräknar jag, att ett belopp av högst 900,000 kronor kommer att bli erforderligt. Återstående del av de reserverade medlen, eller 883,000 kronor, torde lämpligen böra tagas i anspråk för täckande av medelsbehov under ordinarie byggnadsanslaget. Under sådan förutsättning skulle medelsanvisningen å anslaget för nästkommande budgetår kunna reduceras till (2,603,000 — 883,000 =) 1,720,000 kronor.

I statsverkspropositionen till 1927 års riksdag framlades förslag om organiserande av en remontdressyranstalt vid Herrevadsklosters remontdepå. Detta förslag lämnades av riksdagen utan erinran. Efter det vederbörande myndigheter sedermera gjort framställning om anvisande av medel för utförande av vissa byggnadsarbeten vid remontdepån för att möjliggöra dressyranstaltens inrättande, medgav Kungl. Maj:t genom brev den 12 augusti 1927, att för bestridande av kostnaderna för de reparations- och omändringsarbeten vid nämnda depå, vilka vore oundgängligen nödvändiga att redan hösten 1927 komma till utförande för anordnande av lokaler för dressyranstalten, ett belopp av högst 15,000 kronor finge utgå av ordinarie byggnadsanslaget. Vad sålunda förekommit har jag ansett böra bringas till riksdagens kännedom. Det synes mig, att i den mån ytterligare medel komma att erfordras för ordnande av förläggningsförhållandena m. m. för remontdressyranstalten, dessa jämväl böra utgå av ordinarie byggnadsanslaget.»

Med anledning av departementschefens yttrande rörande vissa byggnadsarbeten vid Herrevadskloster har utskottet med stöd av § 46 riksdagsordningen infordrat yttrande i ämnet från inspektören för kavalleriet vilket yttrande är såsom bilaga fogat vid detta utlåtande.

*Utskottets
yttrande.*

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) minska ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor, nu 2,650,000 kronor, med 930,000 kronor till 1,720,000 kronor;

b) medgiva, att av statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1928 omförmälda, för olika byggnadsföretag reserverade medel ett belopp av 883,000 kronor må tagas i anspråk för täckande av medelsbehov under samma anslag.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 114) att, i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde komma att till riksdagen avlåtas, tillse vidare för utförande av vissa byggnadsarbeten m. m. vid flottans station i Stock-

*Byggnads-
arbeten m. m.
vid flottans
station
i Stockholm.*

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 6 saml. 32 häft. (Nr 56—59.) 722/743 28 2

holm för budgetåret 1928—1929 beräkna ett extra reservationsanslag av 272,700 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 9 mars 1928 dagtecknad skrivelse (nr 173) givit riksdagen tillkänna, att Kungl. Maj:t icke komme att till nu pågående riksdag avlåta proposition i ämnet i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behöfve beräknas å riksstaten för budgetåret 1928—1929.

I anledning härav erfordras icke något yttrande från utskottet i nämnda fråga; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

*Kajarbeten
vid flottans
station i
Stockholm.*

4:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen medgiva (punkt 117) att för kajarbeten vid flottans station i Stockholm må disponeras ett belopp av 85,000 kronor ur Stockholms varvs byggnadsfond.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 241 och 242 av åberopade statsrådsprotokollet.

På framställning av Kungl. Maj:t har riksdagen anvisat dels för budgetåret 1924—1925 ett belopp av 45,000 kronor för ombyggnad av en kaj å Galärvarvet, dels ock för budgetåret 1925—1926 ett belopp av 48,000 kronor för utförande av vissa kajarbeten vid flottans station i Stockholm. Härjämte hava 1926 och 1927 års riksdagar medgivit, att för sistnämnda ändamål finge disponeras 40,000 respektive 67,000 kronor ur Stockholms varvs byggnadsfond.

Marinförvaltningen har framhållit behovet av att ytterligare medel anvisades för iständsättande av kajerna vid flottans station i Stockholm. På grund av det synnerligen framskridna förfall, i vilket en del av kajerna råkat sedan många år tillbaka, återstode ännu betydande kajområden, som vore i trängande behov av ombyggnad eller reparation, för att icke desamma skulle utgöra en fara för dem, som måste vistas därstädes. Detta förhållande hade blivit ännu mera aktuellt genom den ökning av antalet fartyg å stationen, som år 1927 ägt rum eller på grund av fattade beslut komme att äga rum. För ändamålet erfordrades nu ett belopp av 85,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att för *kajarbeten vid flottans station i Stockholm* må disponeras ett belopp av 85,000 kronor ur Stockholms varvs byggnadsfond.

*Försvars-
väsendets
lönenämnd.*

5:o Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 167) får utskottet, under erinran om att förevarande anslag för budgetåret 1927—1928 uppförts i riksstaten med 25,000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *försvarsväsendets lönenämnd* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

Stockholm den 23 mars 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava näryarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *Olof Olsson*, *J. L. Widell*, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. G. Waller*, *C. A. Carlsson* i Gävle, *E. A. Hallin*, *C. I. Asplund* och *J. B. Johansson* i Fredrikslund:

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *E. Kristensson* i Göteborg, *B. F:son Holmgren*, *O. Nilsson* i Örebro, *E. G. E. Eriksson* i Stockholm, *C. Lindskog* och *O. E. F. Järte*.

Inspektörens
för kavalleriet
expedition.

Nr 110.

Bilaga.

Angående kostnader
för dressyranstalten
vid Herrevadsholm.

Till riksdagens statsutskott.

På grund av d. s. den 3 dennes har jag härmed äran översända avskrift av chefens för dressyranstalten vid Herrevadskloster skrivelse nr 5/1928, av vilken bland annat framgår, att för sagda anstalt någon ökning av *de årliga kostnaderna* eller ytterligare anslag för *engångskostnader* icke torde erfordras.

Stockholm den 17 februari 1928.

R. von Rosen.

Inspektör för kavalleriet.

Henry Peyron.

Herrevadsklosters
remontdepå.

Dressyranstalten
nr 5.

Till inspektören för kavalleriet.

Anbefalld genom stabs e. s. nr 65 att avgiva svar å vissa av riksdagens statsutskott framställda frågor rörande härvarande remonddressyranstalt, får jag härmed värdsamt anföra följande.

Hittills vunnit erfarenhet har visat, att de beräkningar, som legat till grund för det i 1927 års statsverksproposition angivna beloppet, varit i stort sett riktiga. När lönen till kokerskan icke behöver utgå med större belopp än 600 kronor, kan dock det angivna beloppet minskas till 4,600 kronor. Några ytterligare utgifter, exempelvis för utförande av handräckningstjänst o. d., behöva *icke* utgå.

När en del av här erforderliga ändringsarbeten sistlidna höst kunnat utföras genom mig underställd personal, hava samtliga för dressyranstalten erforderliga lokaler nu iordningställt och likviderats, vadan *icke* några ytterligare anslag för engångskostnader äro erforderliga utöver de, som ställts till förfogande genom kungl. brev den 12 augusti 1927.

På samma gång får jag i detta sammanhang värdsamt omnämna, att erfarenheten redan nu visat, att organisationen är mycket lämplig, att lokalerna äro ändamålsenliga och tillräckliga och att de unga hästarna, tack vare till Ljungbyhed förlagd flygskola, redan på ett tidigt stadium kunnat börja bi-bringas erforderlig »truppvana».

Remisshandlingen återgår.

Herrevadskloster den 2 februari 1928.

Gustaf v. Essen.

Depåchef.